

N:o 34.

Af herr **J. A. Johansson** i Strömsberg, om ändrad lydelse af § 22 i förordningen angående villkoren för försäljning af brännvin m. m. den 29 maj 1885.

Vid sistförflutne riksdag tillät jag mig föreslå en förändring i gällande förordning angående villkoren för försäljning af brännvin i ändamål att småningom och med varsamhet få genomfördt, att alla de afgifter och den behållning, som uppkomma af brännvinsutskänknings, måtte komma att ingå till statsverket. Ehuru min motion icke då lyckades vinna hvarken bevillningsutskottets eller Riksdagens godkännande, skall jag likväl taga mig friheten att i år framlägga densamma i något förändradt skick, då jag fortfarande hyser den åsigten, att det dermed afsedda syftet är rätt och klokt, och dess genomförande endast kan vara en tidsfråga.

Från flera håll, der man ihärdigast och längst arbetat och sträfvat för nykterhetens välsignelserika och allmännyttiga sak, hafva upprepade gånger med eftertryck framhållits, hurusom ett af de svåraste hindren för ett ur nykterhetens synpunkt tillfredsställande ordnande af brännvinshandeln inom kommunerna just är den inkomst, kommunerna hemta af densamma. Det ligger ock i öppen dag, huru stark, ja kanske öfvermåttig frestelsen i många fall måste vara för kommunerna att icke genom ett försvårande af afsättningen af rusdrycker minska dessa inkomster, som ofta hafva en icke ringa betydelse för de kommunala finanserna.

Men det är icke blott nykterhetssaken, utan äfven ett viktigt samhällsintresse, som skulle hafva gagn af den af mig åsyftade åtgärden. De vid riksdagen ofta återkommande förslagen bära tydliga vittnesbörd

om svårigheten att på ett med rättvisa och billighet fullt öfverensstämmande sätt bestämma fördelningen af bränvinsmedlen, och en verksam anledning till split och strid och afund skulle derigenom säkerligen undanrödjäs. Staten såsom målsman för det allmänna bästa och det enande i alla de skilda intressena borde, vill det synas, vara den, som med största fog kunde göra kraf på dessa inkomster, så mycket hellre som staten är den, hvilken ytterst och i största utsträckning får bära de olyckliga följderna af dryckenskapen.

Men de många skilda intressen, som för närvarande äro inblandade i dessa inkomsters fördelning, göra det nödvändigt, att förändringen med varsamhet genomföres. Kommunerna, som nu hafva en så stor inkomstkälla af bränvinsutskänkningsböran, böra få rådruum att så småningom ordna sin ekonomi, så att den blir oberoende af bränvinshandeln. Om reformen därför genomföres successivt och genom partiella afskrifningar, kan jag icke finna annat, än att alla billiga fordringar blifva behörigen tillgodosedda. I det afseendet har jag tänkt, att man nu borde af ifrågasvarande vinstmedel afskrifva 20 procent, hvilka procent i stället skulle bland bevillningarna ingå till statsverket under namn af bränvinsminuteringsafgift, samt att man efter ytterligare fem år borde afskrifva nya 20 procent, hvilka på samma sätt lemnades till statsverket o. s. v., så att efter 20 års förlopp alla vinstmedel å bränvinsminuteringen inginge till statsverket. På detta sätt skulle t. ex. Stockholms stad, som nu, såvida bränvinshandeln är öfverlåten åt bolag, innehar åtta tiondedelar (0,8) af vinsten å stadens bränvinsrörelse, vid första afskrifningen få detta belopp, efter 20 procents afdrag, nedsatt med 0,16, så att stadens behållna andel af vinstmedlen ($= 0,80 - 0,16$) efter första afskrifningens genomförande komme att utgöra sextiofyra hundradelar (0,64). Af den andel återigen, som enligt nuvarande föreskrifter skall från Stockholm ingå till statskontoret för att på landstingsområdena fördelas, skulle likaledes 20 procent komma statsverket till godo. På samma sätt skulle vid nästa afskrifning ytterligare 20 procent indragas till statsverket. Och efter femte afskrifningens verkställande vore sålunda alla vinstmedlen indragna till statsverket.

Med stöd af denna min uppfattning vågar jag föreslå,

att Riksdagen måtte besluta, att § 22 i nådiga förordningen angående villkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker den 29 maj 1885 och den 25 november 1887 erhåller följande förändrade lydelse:

§ 22.

1. De afgifter, som enligt denna förordning inflyta för rättigheterna till minuthandel med eller utskänkning af bränvin, äfvensom den nettovinst på rörelsen, som bolag i stad enligt § 18 skall afstå, skola på följande sätt fördelas:

för Stockholms stad:

a) då bränvinshandeln i staden är öfverlåten åt bolag:

sextiofyra hundra delar tillfalla staden;

sexton hundra delar deponeras i statskontoret att fördelas på rikets samtliga landstingsområden, på sätt nedan i mom. 2 säges;

tjugu hundra delar tillfalla statsverket och ingå bland bevillningarna under titel af bränvinsminuteringsavgift;

b) då bränvinshandeln i staden ej är öfverlåten åt bolag:

femtio sex hundra delar tillfalla staden;

tjugufyra hundra delar deponeras i statskontoret att fördelas på rikets samtliga landstingsområden, på sätt nedan i mom. 2 säges;

tjugu hundra delar tillfalla statsverket och ingå bland bevillningarna under titel af bränvinsminuteringsavgift;

för annan stad, som ej deltagar i landsting:

a) då bränvinshandeln i staden är öfverlåten åt bolag:

femtio sex hundra delar tillfalla staden;

åtta hundra delar tillfalla länets hushållningssällskap;

sexton hundra delar deponeras i statskontoret att fördelas på rikets samtliga landstingsområden, på sätt nedan i mom. 2 säges;

tjugu hundra delar tillfalla statsverket och ingå bland bevillningarna under titel af bränvinsminuteringsavgift;

b) då bränvinshandeln i staden ej är öfverlåten åt bolag:

fyratioåtta hundradelar tillfalla staden;

åtta hundradelar tillfalla länets hushållningssällskap;

tjugufyra hundradelar deponeras i statskontoret att fördelas på rikets samtliga landstingsområden, på sätt nedan i mom. 2 säges;

tjugu hundradelar tillfalla statsverket och ingå bland bevillningarna under titel af bränvinsminuteringsafgift;

för stad, som deltagar i landsting:

a) då bränvinshandeln i staden är öfverlåten åt bolag:

fyratio hundradelar tillfalla staden;

sexton hundradelar tillfalla länets landsting;

åtta hundradelar tillfalla länets hushållningssällskap;

sexton hundradelar deponeras i statskontoret att fördelas på rikets samtliga landstingsområden, på sätt nedan i mom. 2 säges;

tjugu hundradelar tillfalla statsverket att ingå bland bevillningarna under titel af bränvinsminuteringsafgift;

b) då bränvinshandeln i staden ej är öfverlåten åt bolag:

trettiotvå hundradelar tillfalla staden;

sexton hundradelar tillfalla länets landsting;

åtta hundradelar tillfalla länets hushållningssällskap;

tjugufyra hundradelar deponeras i statskontoret att fördelas på rikets samtliga landstingsområden, på sätt nedan i mom. 2 säges;

tjugu hundradelar tillfalla statsverket att ingå bland bevillningarna under titel af bränvinsminuteringsafgift;

för landsbygdskommunerna:

hela afgiften insattes i vederbörande landskontor, som fördelar densamma med:

femtiosex hundradelar till länets samtliga landsbygdskommuner efter folkmängden;
sexton hundradelar till länets landsting;
åtta hundradelar till länets hushållningssällskap;
tjugu hundradelar, som tillfalla statsverket och ingå bland bevillningarna under titel af bränvinsminuteringsafgift.

I Köping, der jemlikt § 11 mom. 2 minuthandel med och utskänkning af bränvin blifvit åt bolag öfverlåten, skola försäljningsavgifterna och vinstmedlen fördelas efter lika grunder, som här ofvan äro bestämda för stad, i hvilken bränvinshandeln är åt bolag öfverlåten.

2. De andelar af i näst föregående mom. omförmälda medel, som tillfalla landsting och hushållningssällskap, insättas i vederbörande landskontor. De andelar åter, som deponeras i statskontoret, skola genom dettas försorg fördelas på rikets samtliga landstingsområden, efter folkmängden, med iakttagande af att folkmängden för hvarje landstingsområde, inom hvilket ligger stad, som ej deltagar i landsting, minskas med samma stads folkmängd. Af det belopp, som efter denna fördelning tillfaller hvarje landstingsområde, ega landstinget och vederbörande hushållningssällskap att uppbära hvaradera en fjerdedel samt landsbygdskommunerna hälften. Fördelningen mellan dessa senare sker likaledes efter folkmängden.

Bolag åligger att senast den 1 maj hafva till vederbörande aflemnat de vinstmedel af föregående års rörelse, som bolaget enligt § 18 är skyldigt afstå.

3. Rörande användningen af de medel, som genom handeln med bränvin tillflyta städer, köpingar, landsting och hushållningssällskap, skall, der chefen för kongl. finansdepartementet sådant fordrar, redogörelse till nämnda departement af vederbörande afgifvas.

Stockholm den 27 januari 1892.

J. A. Johansson.